

VARHAISKASVATUSPALVELUT**Toimielin** Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta**Tehtäväalue** Varhaiskasvatuspalvelut**Vastuhenkilö** Sivistysjohtaja / Varhaiskasvatusjohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkotikiitos ja 2 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin. Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus. Lisäksi vuonna 2025 päiväkodeissa keskityttiin erityisesti vahvuuksien huomioimiseen, ns. vahvuuspedagogiikan kautta sekä sensitiiviseen vuorovaikutukseen.

Erityisvarhaiskasvatus järjestettiin inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Ruskolla työskenteli kolme vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen kohdalla tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Syksyllä 2025 palkattiin esiopetuksen ja perusopetuksen yhteinen erityisopettaja vahvistamaan nivelvaiheen tukea. Erityisopettaja toimii kevään esiopetuksessa ja syksyn perusopetuksessa aina yhden ikäryhmän kanssa. Esiopetuksen oppimisen tuki uudistui 1.8.2025 alkaen. Erityinen ja tehostettu tuki poistui ja tilalle tuli ryhmäkohtainen ja lapsikohtainen tuki. Tämä on vaatinut toimintakulttuurin muutosta ja muutoksen johtamista.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä osittaisen että joustavan hoitorahan. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset käyttävät palveluseteliä, jolloin yksityisen hoidon tuen kuntalisä on määritelty koskemaan vain kotiin palkattua hoitajaa. Palvelusetelin indeksitarkistus tehtiin maalikuussa ja se astui voimaan 1.8.2025 alkaen. Palvelusetelin perushinta päiväkotihoidossa nousi 960 eurosta 1001 euroon ja perhepäivähoidossa 1018 eurosta 1061 euroon.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteiseen henkilöstöön kuuluvat varhaiskasvatuksen opettajat, lastenhoitajat, sosionomit, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat. Lisäksi talousarvioon varattiin palkkamäärärahat harkinnanvaraisille avustajille, jotka työskentelevät mm. vaikeasti vammaisten lasten henkilökohtaisina avustajina tai ryhmäavustajina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 § mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kaikissa päiväkodeissa toimi resurssilastenhoitaja turvaamassa lain toteutumista. Lisäksi varhaiskasvatuksessa toimii kaksi vakituista kiertävää lastenhoitajaa, joiden avulla mahdollistetaan paremmin lakisääteinen henkilöstömitoitus.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Lastenhoitajan työsuhteita muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin työsuhteiksi aina kun mahdollista. Vuonna 2025 emme pystyneet muuttamaan lastenhoitajan työsuhteita varhaiskasvatuksen opettajan tai -sosionomin työsuhteiksi lainkaan. Työsuhteita muutetaan ns. luonnollisen poistuman kautta, eli eläköitymisten ja irtisanoutumisten myötä.

Uusi Karhukallion päiväkotitoiminta saatiin käyttöön 1.4.2025. Päiväkodissa toteutetaan kotipesätoimintamallia. Mallissa kaksi ryhmää tekee tiivistä yhteistyötä, jolloin sekä henkilökunnan että lasten siirtyminen ryhmien sisällä sujuu turvallisesti varhaiskasvatuksen laadun tai lasten edun siitä kärsimättä. Tällä mallilla tavoitellaan joustavuutta päiväkodin arkeen sekä säästöjä sijaiskuluissa. Päiväkotitoiminta on suunniteltu tätä toimintatapaa ajatellen. Uuden mallin käyttöönotto vaatii ja vaatii edelleen vahvaa muutosjohtamista, henkilöstön ohjaamista sekä tukemista, niin että sen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset saadaan täyteen käyttöön.

Kotihoidontuen kuntalisän maksaminen lopetettiin 1.1.2025 alkaen kunnanhallituksen 4.11.2024 kokouksessa tekemällä päätöksellä.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoimatekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen. Ruskolla on ollut vuonna 2025 pääsääntöisesti pätevä henkilöstö. Kahdella varhaiskasvatuksen opettajalla ei ole ollut virallista pätevyyttä. Sijaisia on saatu tarpeen mukaan suhteellisen hyvin. Lyhytaikaisten sijaisten HTV oli 3,57 vuonna 2025.

Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Uusi Karhukallion päiväkotitoiminta on tuonut helpotusta tilanpuutteeseen. Karhukallion kaikki ryhmätilat ovat suuria (mitoitettu 21 lapselle) ja niissä on siirtoseinä, jolla tilan saa jaettua kahtia. Yhdestä isosta tilasta saa kaksi pienempää alle 3-vuotiaiden ryhmälle sopivaa ryhmätilaa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle kertyi valtakunnallisesti poissaoloja vuonna 2024 enemmän kuin muilla kunnan ammattialoilla, keskimäärin 18,4 päivää (muilla 12,9 päivää). Sairauspoissaolot ovat lisääntyneet alle 30-vuotiailla työntekijöillä ja niiden taustalla on mielenterveyden häiriöt. Yli 60-vuotiaiden sairauspoissaolot ovat pysyneet ennallaan. Varhaiskasvatuksessa alle 30-vuotiaiden työntekijöiden kokemus henkisestä työkyvystä on heikentynyt. Nuorten perehdyttämiseen, johtamiseen ja tukeen pitää panostaa. (Keva.fi) Ruskolla sairauslomien määrät eivät ole valtakunnallisella tasolla, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota, jotta tilanne saadaan pysymään sellaisenaan. Ruskolla oli vuonna 2025 keskimäärin 14 sairauslomapäivää / varhaiskasvatuksen työntekijä. Varhaiskasvatuksen opettajilla, erityisopettajilla ja päiväkodin johtajilla sairauspoissaoloja on keskimäärin 12,6 ja lastenhoitajilla, avustajilla ja sosionomeilla 15,5 päivää.

Päiväkodin johtajien määrässä on tehty uudelleenjärjestelyjä vuonna 2025. Hiidenvainion ja Satumetsän päiväkodin yhdistyivät hallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Johtajuusjärjestelmän uudistus ja toiminnan muutos on vienyt aikaa ja haastanut sekä työntekijöitä että uutta johtajaa.

Toiminnallisiin riskeihin sisältyvät päiväkotien piha-alueet ja niissä sijaitsevat leikkivälineet. Leikkivälineiden tarkastuksen jälkeen osa välineistä todettiin puutteellisiksi tai rikkiäisiksi ja nämä välineet poistettiin käytöstä. Rikkiäisistä tai puutteellisista leikkivälineistä ei aiheutunut tapaturmia tai muuta vahinkoa lapsille tai henkilökunnalle.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	TA2025 (1.8.25)	31.12.2025
varhaiskasvatusjohtaja	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	21	21
varhaiskasvatuksen sosionomi	1	3
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	3
lastenhoitaja	34	34
avustaja	6 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan	6
kiertävä sijainen lastenhoitaja	2	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	5
päiväkodinjohtaja	3	3
Palveluneuvoja	2	2
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1

HVT 2025 oli vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön osalta 75,38.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TA 2025	TP 2025
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatus- palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotanto vaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92%) Muiden palveluntuotanto vaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92% Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy n. 30 %	Omien päiväkotien täyttöaste 93,95 % Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus n 20 % Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli 31.12.2025 77,2 %
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä	Yhteistyö on toiminut suunnitelman mukaan. Yhteistyötä vahvistaa perusopetuksen ja esiopetuksen yhteinen erityisopettaja.
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen vastaus% sekä huoltajien antaman arvosanan keskiarvo. Kyselyn asteikko on 1-5	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi mukaan otetaan yhteistyötahot. vastaus% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4	Asiakastyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 34 % Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 ylittyi neljän päiväkodin osalta, yhden osalta tulos jäi alle. Positiivinen palvelukokemus keskiarvo 4,2
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen.	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointikysely henkilöstölle vuosittain Kansallisen laadunarviointikyselyn käyttöönotto	Pedagogisen toiminnan laatu sekä asiakastyytyväisyyskyselyn että henkilöstölle tehdyssä pedagogisen toiminnan kyselyn perusteella, oli erittäin hyvä, keskiarvo 4,4 / 5 Kansallinen laadunarviointikysely (Valssi) otettiin käyttöön 2025. Sen avulla arvioitiin

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TA 2025	TP 2025
	oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus) Kansallinen laadunarviointijärjestel mä Valssin kautta tehtävät kyselyt.	Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.	vuorovaikutuksen sensitiivisyyttä ja ilmaisun tapoja sekä laadunhallinnan ja toiminnan systemaattisuutta. Kaikki ryhmät hyödynsivät lähiympäristöä toiminnassaan ja liikuntaa toteutettiin viikoittain. Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutui kiitettävästi.
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.	Asiakastyytyväisyyskyselyn sekä henkilöstölle suunnatun kyselyn perusteella tuki toteutui ryhmissä hyvin. Keskiarvo huoltajien arvioimana oli 4,4 ja henkilöstön arvioimana 4,1.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Varhaiskasvatukse n uuden toiminnanohjausjär jestelmän käytön tehostaminen.	Toiminnanohjausjärjestelmä Päikyn käyttöä on tehostettu ja hallinnollinen työ on paremmin organisoidunutta sekä sujuvampaa. Pikyn työvuorosuunnittelu otettiin käyttöön syksyllä 2025.

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TA 2025	TP 2025
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa yksikössä tai kunnan osassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.	Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä toimii vanhempaintoimikunta. Yhteistyö lähiympäristön kanssa ei toteutunut täysin tavoitteen mukaisesti. Yhteistyötä tehtiin seurakunnan kanssa säännöllisesti, mutta muuten yhteistyö oli epäsäännöllistä.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Tp2025</u>	<u>tot-%</u>
Toimintatuotot	338 910,71	278 700	278 700	450 469,49	161,6 %
Toimintakulut	-5 533 547,78	-5 769 124	-5 319 724	-5 115 708,94	96,2 %
josta palvelujen ostot	-1 547 831,68	-1 524 112	-1 259 112	-1 183 274,57	94,0 %
Toimintakate	-5 194 637,07	-5 490 424	-5 041 024	-4 665 239,45	92,5 %
<u>Sisäiset</u>					
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-1 232 999,91	-1 070 440	-1 070 440	-1 126 884,92	105,3 %
Toimintakate	-1 232 999,91	-1 070 440	-1 070 440	-1 126 884,92	105,3 %
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>					
Toimintatuotot	338 910,71	278 700	278 700	450 469,49	161,6 %
Toimintakulut	-6 766 547,69	-6 839 564	-6 390 164	-6 242 593,86	97,7 %
Toimintakate (=sitova)	-6 427 636,98	-6 560 864	-6 111 464	-5 792 124,37	94,8 %
muut laskennalliset erät	-249 690,86	-221 189	-221 189	-276 059,91	124,8 %
poistot	-1 037,59	-168	-168	-14 691,19	8744,8 %
 nettomenot/asukas	 1 040,24	 1 053,79	 983,97	 954,03	
nettomenot + / nettotulot -					

Toimintakatteen toteutuman poikkeama ja perustelut poikkeamalle

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot olivat 61,6% suuremmat kuin talousarvion suunnitelmassa. Varhaiskasvatuksen toimintatuotot kasvoivat huomattavasti. Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön Päikky-järjestelmä, jossa perheiden tulotiedot päivittyvät automaattisesti. Tuloina laskettiin edellisen 12 kk keskiarvo. Aiemmin huoltajat ovat ilmoittaneet tulonsa pääsääntöisesti itse. Tämä on tarkentanut varhaiskasvatusmaksujen laskuttamista. Toisaalta Ruskolla on varhaiskasvatuksessa ollut lapsia, joiden kotikunta on joku muu kuin Rusko, arvioitua enemmän. Näistä on saatu maksutuottoja enemmän. Ylitys johtui osaltaan myös siitä,

että esiopetusta tarjottiin ainoastaan kunnan omana toimintana, jolloin täydentävän varhaiskasvatuksen maksutuotot tulivat kunnalle.

Toimintakatteen alitukseen (94,8%) on syynä mm. varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen alittuminen sekä päiväkotihoidon että perhepäivähoidon osalta. Palvelusetelimenojen lasku johtuu osaltaan kunnallisen päiväkotihoidon suosiosta (mm. uuden Karhukallion päiväkodin vetovoimaisuus), sekä esiopetuksen järjestämisellä vain omissa toimipaikoissa. Lapsimäärä on yksityisessä varhaiskasvatuksessa pudonnut n. 40% vuodesta 2024. Varhaiskasvatuksessa henkilöstökulujen osalta alitus johtuu lähinnä henkilöstökulujen ylimitoittamisesta lapsimäärään nähden. Päiväkoteihin on budjetoitu henkilöstö niiden täyden kapasiteetin mukaisesti, mutta kaikki päiväkodit eivät täyttyneet syksyn aikana.

Varhaiskasvatuksessa on saatu merkittävä tuottojen ylitys, joka selittää pääosan koko sivistystoimen kateparannuksesta. Osaltaan tulosta selittää käyttöasteen nousu (maksutuotot), ostopalveluiden tarpeen lasku ja henkilöstöresursoinnin mitoitus tapa.

Nettokustannukset €/ asukas:

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
varhaiskasvatus	974	998	1006	916
lastenhoidon tuet	53	43	48	38

Lasten lukumäärän vaihtelut vuosina 2023–2025 eri palvelujärjestelmän muodoissa:

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
kunnallinen varhaiskasvatus	310	281	314	312
josta alle 3-v.	65	45	80	51
kotihoidontuki	50	39	43	40
yksit.hoidontuki	1	0	0	0
palveluseteli /ostopalvelu	140	108	113	72
yhteensä	501	436	470	424

Lasten määrät eri päiväkodeissa

	TP 2024	TP 2025
Karhukallion päiväkot	74	111
josta alle 3-v.	18	21
Satumetsän päiväkot	75	67
josta alle 3-v.	17	19
Hiidenvainion päiväkot	58	59

joista alle 3-v.	0	0
Laukolan päiväkoti	54	52
joista alle 3-v.	2	0
Jokikummun päiväkoti	20	23
joista alle 3-v.	8	11
Norlandia Apila (yksityinen)	93	59
joista alle 3-v.	15	16

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	TP 2023	2024	TA2025	TP2025
Yksityinen päiväkoti	117	97	98	59
Yksityinen perhepäivähoito	23	11	15	12

Tukimuoto/vuosi	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP2025
Kotihoidontuki	205 697	158 165	200 000	156 336
Kotihoidontuen kuntalisä	33 481	26 186	0	4 193
Yksityisen hoidon tuki	675	0	1000	0
Yksityisen hoidon kuntalisä	0	0	1000	0
Osittainen hoitoraha	27 124	24 312	25 000	28 997
Joustava hoitoraha	49 953	46 804	60 000	39 269
Palveluseteli	1 102 408	1 272 137	1 321 250	976 155
Yhteensä	1 419 338	1 527 604	1 608 250	1 204 950